

2.11 SOCIALA FRÅGOR

Samhällets själ kräver engagemang av dess invånare för att vara levande. Samhällets gator och torg måste finnas tillgängliga för möten mellan människor, och även vara utformade på sådant sätt att de uppmuntrar till möten, både spontana och planerade. Ur folkhälsosynpunkt är det även viktigt tillgodose behov för alla i samhället, men även att lyfta fram olika gruppers särskilda behov. En medveten planering där människans behov sätts i fokus bör ske. Exempelvis bör sådan planering ske vid målpunkter i samhället, som i centrum, vid skolan och i hamnen. Rummen bör planeras för en mänsklig skala med rumsbildningar som är uppfattbara och trevliga att vistas i.

Mötesplatser

Mötesplatser är viktigt ur folkhälsosynpunkt och preferensen för utformning av mötesplatser varierar för olika åldersgrupper. Ungdomar, och särskilt pojkar, uttrycker ofta ett behov av mötesplatser för aktiviteter t.ex. skateboard och grönytor för bollspel. Mötesplatser med aktivitetsinriktning ger möjlighet till rörelse men är även kreativt och socialt. Detta behov kan annars komma att tillgodoses på andra sätt, som inte alltid ses positivt ur övriga samhällsboendes synvinkel. Andra varianter av mötesplatser kan tillgodose exempelvis ett kulturellt behov i form av bibliotek/café där människor själva kan styra inriktning och innehåll. Flickor uttrycker ofta ett särskilt behov för sådana mötesplatser.

Hamburgsunds centrum bör utvecklas som en mötesplats där människan har mer utrymme än motorfordon. För att uppnå detta krävs en reduktion av antalet parkeringsplatser för att frigöra utrymme och för att reducera trafiken. Detta utrymme bör istället omformas till estetiskt tilltalande gaturum med sittplatser, grönska, trottoarer, vatten, konst etc. för människan. Trafiken hänvisas istället till utpekade trafikleder och infartsparkeringar. Eftersom färre antal parkeringsplatser behövs vintertid kan parkeringsplatsbehovet i centrum ändå förbli tillgodosett under större delen av året även om flertalet omlokaliseras till infartsparkeringar. Framkomligheten för trafiken kan även förbättras med denna lösning då konfliktsituationerna med gång- och cykeltrafikanter blir färre när dessa trafikslag får företräde i olika områden. Övriga platser i Hamburgsund och på Hamburgö som bör utformas som mötesplatser med en estetiskt tilltalande utformning är väntkurer för färjan, utsiktspunkter, biblioteket etc.

Av elevarbetena som Hamburgsundskolan presenterade under Charretten var många förslag olika versioner av mötesplatser, som caféer, skateboardpark, nöjeslokal, bad, bio, större bibliotek etc. Detta tyder på ett starkt behov av mötesplatser för barn- och ungdomar i Hamburgsund.

Trygghet och säkerhet

Flera faktorer gör att människor känner sig trygga och säkra på en plats. Det handlar om platsens belägenhet i samhället, hur den är belägen i förhållande till andra platser, hur det är möjligt att komma till den, hur och vilka som använder platsen, när på dygnet som platsen används, m.m. Några generella principer för utformning av trygga och säkra miljöer är att platser ska ha; överblickbarhet, synlighet, orienterbarhet, tillgänglighet, tydliga rumsliga ansvarsförhållanden, bra förvaltning, god belysning, livfullhet och tidsanvändningsmönster. Trygg- och säkerhetsprinciperna ska beaktas i all planering. Platser där människor ofta vistas som vid kommunikationspunkter, i centrum och längs stråk mellan målpunkter måste särskilt studeras ur trygghets- och säkerhetsperspektiv.

Trafikmiljön är viktig ur ett folkhälsoperspektiv och särskilt för barnen. Barn ska kunna röra sig säkert i ett samhälle med så lite kontakt med biltrafik som möjligt. Detta kräver

att det finns gång- och cykelvägar som främjar rörelse och att det är möjligt att vara oberoende av föräldrar som skjutsar.

Tillgänglighet

Det finns flera typer av tillgänglighet; fysisk, psykisk, social, organisatorisk samt ekonomisk. Den fysiska tillgängligheten är möjligheten att röra sig i samhället, den psykiska att förstå omgivningen och att våga röra sig, den sociala att kunna träffa andra människor, den organisatoriska att ha tillgång till information som infotavlor, och den ekonomiska att ha råd att använda olika färdmedel.

De flesta människor vill bo kvar hemma när de är äldre så länge som möjligt. Därför är det viktigt att närmiljön utformas så att den inbjuder till sociala kontakter. När den psykiska hälsan är bra och tillvaron är meningsfull behövs mindre vård och social service. När behov väl uppstår för särskilt boende är det viktigaste att dessa är utformade på ett så bra sätt som möjligt, i andra hand är det viktigt att fundera över var de är belägna.

I framtida planering är det därför viktigt att tänka på hur meningsfullhet och ett aktivt liv kan uppnås. De offentliga miljöerna måste vara gripbara, kännas trygga och fylla många sociala funktioner. I den enkät som utfördes i hösten 2006 angående äldreboenden visade det sig att det som värderades högst var närheten till service/affär.

Brottsförebyggande

Att bo i ett samhälle som upplevs som säkert är en högt prioriterad fråga för de boende. Ett säkert samhälle skapas när många människor vistas ute i samhällsmiljön. Finns det mycket att göra i samhället kommer människor att vara där och då är det säkrare.

Våld är en form av brott som ska motverkas vid uppbyggnaden av ett samhälle. Mäns våld dominerar klart, dels mäns våld mot andra män vilket oftast sker under alkoholberusning och i offentlig miljö, dels mäns våld mot kvinnor som oftast sker i hemmen men även i offentlig miljö. För att förebygga mäns våld mot andra män är det viktigt att ge utrymme för mötesplatser och aktiviteter som främjar verksamhet där alkohol inte förekommer. Mäns våld mot kvinnor i offentlig miljö förebyggs genom att skapa miljöer där det är möjligt att ha uppsikt över omgivningen och det är upplyst vid mörker. Andra platser där brott förekommer är där materiella värden finns t.ex. sedelautomater och bilparkeringar. Det är därför viktigt att dessa platser är upplysta och har insyn från andra människor. En sedelautomat kan exempelvis vara vänd mot en affär eller restaurang.

Mål

- centrum är levande året runt
- tryggt och säkert samhälle
- trafikmiljön är säker
- tillgängliga miljöer

Strategi

- serviceboende i centrum
- skola i centrum
- service och handel i centrum
- mötesplatser finns för olika ändamål och grupper och utformas estetiskt tilltalande
- gång- och cykelbanor byggs ut separat från vägbanan, men integrerade i den bebyggda miljön
- stråk som behöver gatubelysning utreds
- särskilda samhällsgruppers behov lyfts fram
- brott förebyggs genom fysisk planering